

SLOVENSKI NAROD.

Izbija vsak dan sveder, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanja na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kakor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr. če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo in upravištvo je v Rudolfa Kirbiša hiši, „Gledališka stolba“.

Upravištvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

„Obče mnenje“ v Avstriji.

Ko so se te dni razpravljale v ogerski rectius madjarski delegaciji stvari o zunanji politiki skupne naše države, je prišlo na vrsto skupno poročilo te delegacije. Pri snovanju tega poročila je ugajalo Madjarom izraziti se v zmislu, da Avstro-Ogerska ima obče simpatije do Italije in torej tudi do zveze s tem kraljestvom. Neki škof se je vender oglasil proti izrazu „obče“ ter je nasvetoval, naj se izpusti ta izraz. Ta višji duhovni pastir je imel vender še toliko poguma, da se je izjavil, kakor mu je narekovala vest zastopnika pravih katoličanov in v zmislu Vatikanskega mišljenja. Ali njegov govor ni obveljal, in takó gre po svetu madjarsko poročilo in v tem izraz o občih sočustvih do Italije in po Crispiji utrjene ali še bolj določene zveze naše države z Italijo.

Ta zgled je tipičen v tem, kakó se snuje obče mnenje v Avstriji. Privilegovani narodi delajo obče mnenje, in kar izrekajo njih glasila, to se razglašajo po vsem političnem svetu. Ker pa gospodujejo prav za prav Nemci, in ker so Madjari in židje konečno veliki in mali sluge nemške, naposled velikonemške politike, je lahko umeti, da v Avstro-Ogerski prevladuje ali prav za prav vlada ono „obče“ mnenje, ki ugaja Nemcem in Velikonemčiji.

Kakó da mislijo o raznih vprašanjih in zadevah avstrijski Slovani, torej velika večina našega cesarstva, o tem se nihče ne briga ne na znotraj, še manj pa na zunaj. In ko bi se znotraj predrznil kak pošten pravi avstrijski lojalni list, izraziti ali utemeljiti drugačno mnenje, ga židovska svojat, ki na lastni dobiček zagovarja Madjare in Velikonemčijo, takoj obsodi in ovaja navzgor. Z mnenjem dotičnega lista obsodijo in ovadijo takoj ves narod, mej katerim list izbija. Takó so bolj odločni Čehi opisani kot nevarni panslavisti in z njimi skušajo očrniti vso češko narodnost. Takó se ovajajo in obrekujejo celó Slovenci, ko bolj in bolj spoznavajo, kam jo madjarska in nemško-liberalna stranka tira v naši skupni domovini. Slovaki so že celó razupiti kot veleizdajice. Vse je panslavistično v

političnem zmislu, kar se ne uklanja slepo nemški, madjarski in židovski politiki.

Huda, prehuda pa je, da tako „obče mnenje“ seza do najodločilnih krogov v Avstro-Ogerski sami. To pa je konečno čisto naravno; kajti ako nemajo avstro-ogerski Slovani nobenega glasila, ki bi se moglo uspešno bojevati proti jednostranskemu „občemu mnenju“, potem morajo isti krogi misliti, da tudi Slovani odobrujejo vse to, kar izraža isto „obče mnenje“. In vedno je poštevat, da v odločilnih krogih veljajo isti naravni zakoni kakor pri drugih ljudeh, kadar gre snovati mišljenje in sklepe. Ako viši krogi vedno jedno in isto vidijo in slišijo, ako se jim jedno in isto vprašanje opisuje vedno z jednega in istega pristranskega stališča, potem se prilaste tudi tu isto, kar konečno hoče „obče mnenje“.

Rieger, češki voditelj je to slabo stran slovanske onemoglosti že davno čutil. Ali on se ni še pospel do tega, da bi ustanovil pravi slovanski list na Dunaji. On se zadovoljuje s Praškim svojim glasilom. Ta organ pa je poslednjih let nekako onemogel in se v resnici zapleta s kraja v kraj. Morda je ta organ največ škodoval zdanji še ne odstranjeni krizi. Ko je šlo po letu, in ko gre še zdaj takó za češke, pa tudi zadeve drugih Slovanov, ni Praška „Politik“ imela druge imenitnejše naloge, kakor da je pobijala dan za dnevom s poročili in članki list, ki zastopa odločnejše češke rodoljube. List se je tako daleč spozabil, da je obrekoval in ne samo ovajal tako imenovane Mladočehe kot panslaviste. Torej tako nekako, kakor se zgodi včasih na Slovenskem mej lastnimi ljudmi. Ovajanje in obrekovanje rodoljubov ali strank, ki si usojajo imeti drugačna mnenja, drugačne nazore, je malovredno, malopridno in narodu nad vse škodljivo. Tako ravnanje spominja na židovski značaj in „Politik“ menda ni daleč od takega značaja.

Mi moramo v interesu češkega in drugih slovanskih oddelkov odločno protestovati proti takemu početju. Vsi avstrijski Slovani smo lojalni Avstrijci, mi se borimo za svoj obstanek v okviru avstrijskem, in nam mora biti po ustavi dovoljeno, da hodimo ona pota, ki nas vedejo do zagotovljenih, pa ne še podeljenih pravic. Nihče mej

nami nema pravice nas obsojevati, če se ne moremo strinjati z njegovimi nazori. Dr. Rieger pa sam sprevidi, kako sodijo o češkem narodu, in kako premaguje centralistična, germanizujoča stranka gotovo veliko zaradi tega, ker nima Slovani organa, ki bi jih primerno zagovarjal nasproti perfidnosti židovskih in požrešnosti nemško-liberalnih glasil.

Od Čehov mora doiti inicijativa in pomoč, da se ustanovi pravo glasilo za vse avstro-ogerske Slované na Dunaji. Ako je še te dni ponovil dr. Rieger, da je spravil češki narod v malo mesecih jeden milijon goldinarjev za Praško češko gledališče, bode isti narod žrtvoval se tudi za pravo slovansko glasilo na Dunaji, ako ga dr. Rieger spodbudi in pouči o važnosti in neizogibni potrebnosti takega podjetja.

Slovani morajo dobiti priliko, da razkrijejo tudi oni svoje mnenje. Drugače bode sedanja židovska stranka, ki deluje v nemško-liberalnem in madjarskem interesu, če na dalje prijavljala iz slovanskih glasil samo odlomke, telegrafično že na prvem mestu nalašč popačene stavke in odstavke; ti odstavki bodo potem še nadalje prihajali pred oči višjih krogov in slovanska krivda bode konečno, če se nazori o Slovanih avstro-ogerskih na zgorej ne popravijo. Slovani morajo ustanoviti glasilo, ki bo skupno-državna vprašanja zaresno utemeljevalo in neosnovane sofizme in argumentacije nasprotnih strank in podkupljenih glasil odločno in prepričevalno pobijalo.

To je naloga, jedna najvažnejših zadač vsega nadaljnega delovanja slovanskih rodoljubov in patriotov, ki niso še obupali nad Avstrijo. Žrtve zato so neizogibne, ali storiti se morajo. Drugače ostane glavni namen našega slovanskega delovanja na polji narodne in državne politike bolj ali manj neuspešen.

To v zaresen preudarek z namenom, da se še do novega leta ukrene kaj odločnega v tu podanem zmislu.

Uradniki državnih železnic in politika.

Po slovanskih in sosebno tudi po slovanskih novinah se pogostoma berejo pritožbe o uradnikih raznih železnic, da uganjajo očitno politiko in da

LISTEK.

Doktorjeva skrivnost.

Dogodek iz zakonskega življenja.

(Češki spisal dr. Jos. Štolba; posloveni Vinko.)

(Dalje in konec.)

„Kje je moja žena? — Sam hočem govoriti z njo.“

„Dobro, naj vam pa sama pové.“

Prihod gospé Ružičkove pretrga za trenutje prepri razunetih mož.

„Gospa tašča,“ veli Svoboda, „vi ste bili zmirrom na mojej strani.“

„Žalibog,“ odvrne tašča žalostno.

„Torej tudi vi?“

„Oh, tega bi se ne bila nadejala,“ pravi ona; „tega si nesem zaslužila od vas. Tja se ozri.“ — pokazala je v sobo, kamor je bila odvedla Marinko — „tam imate žrtvo svojega dejanja.“

Kakor omamljen obrne se doktor proti durim — kar se odpró in na pragu se prikaže Marinka. Ah, kakó je to zbudlo Svobodo v srcé, ko je ugledal te objokane oči, ta blede obraz, poln obupnosti. Tako ga je premagal ta nepričakovani pogled, da

nekaj časa ni besede ni mogel ziniti. Potem pa jej je padel k nogam ter zaklical z bolestnim glasom:

„O Marinka moja, to ni mogoče, da bi bil na tebe take učinkoval ta nesrečni tabor!“

„Saj o taboru nikdo ne govori!“ seže mu gospod Ružička v besedo.

„Moj Bog, za kaj pa torej gre?“ vpraša doktor začuden.

„To sami dobro veste, a nečete vedeti“, odgovori mu tast. „Le tistega pisma se spomnite —“

„— ki obsega take lepe reči!“ dovrši tašča.

„In katero sem jaz čitala!“ pristavi Marjeta zlobno.

Svobodi pride na misel tisti opomin zastran dolga.

„Za to torej gre!“ zakliče. „Prikrival sem to reč, ter vsak mesec plačeval določeno svoto denarja —“

„Saj že sam priznava!“ oglasi se gospod Ružička zmagovito.

Marinka si zakrije lice. Zdelo se je, kakor da hoče nekaj reči, a nov potok solza ni dovolil — jokaje se je materi vrgla v naročje.

„Da bode zavoljo par ubozih goldinarjev“, pravi Svoboda trpkó, „katere sem si pleg tega izposodil na svoj doktorat, da bi tem prej mogel do-

biti Marinko, nastal tak vrišč, tega nesem pričakoval.“

„Aj, aj“, čudi se gospod Ružička, „nove reči prihajajo na dan. Dolgove ima torej! — Ali to ni pravo, razumite?“

„O čem pa govorite?“

„O onem pismu, katero ste takó naglo in strahoma zaprli v svojo mizo, ko je Marjeta v vašej sobi pospravljala.“

Zdaj stoprav se Svobodi posveti. „Marjeta je je čitala tisto pismo?“ vsklikne z glasom, dovolj razodevajočim njegovo osupelost.

„Dà,“ odgovori Marjeta, „sam Bog je moje oči obrnil na ta grešni papir.“

Svoboda se glasno zasmee in z jednim samim skokom je bil v svojej sobi. —

„Moj Bog!“ vskrikne Marinka, „če si kaj naredi!“

„Ne boj se!“ tolaži jo oče. „Takšna češka butica dosti prenese, to jaz vem.“

„Moram za njim!“ sili Marinka, a v tem se že vrne Svoboda s pismom v roki. „Gospod tast“, pravi radostno, „tu je tisto pismo.“

Gospod Ružička naglo seže po njem, a pogledavši vanj, dá ga hčeri rekoč: „Jaz sem avstrijski uradnik — jaz čitam samó nemški.“

se kažejo tako pristranske, pristaš zlasti nemških in italijanskih liberalcev, drugod tudi agitatorje madjarske zatirajoče politike.

Na Slovenskem so se ponavljale pritožbe o tem, da „revsajo“ in godrnjajo zlasti uradniki na postajah nad slovenskim občinstvom, ako se poslednje domisli, da se vozi od postaje do postaje po slovenski zemlji, in ako vsled tega zahteva vozne liste v domačem, slovenskem jeziku.

Dogodilo se je tu pa tam, da so bili zlasti razumniki slovenskega rodu takó rekoč izživani, kadar so se predzrnili poprašati na postajah v slovenskem jeziku po takih voznih listih. Dotični železnični uradniki so namreč zahtevali od slovenskih razumnikov, naj se poslužujejo tujščine na postajah, češ, saj so izšolani in znajo torej uradnikovi samovolji na ljubo ustreči z nagovorom v tujščini.

Mej preprostim narodom so se dogodile mnogokrat zmešnjave, ker se uradnik železnični in pa slovenski prostak nista razumeela. Nastala je vsled tega kaka zamuda ali celo drugačna gmotna škoda.

Najhujša je pa ta-le. Pripetilo se je že, da se kak Slovenec ali v občje Slovan, ki je bil v c. kr. službi, oglasil tudi v slovanščini na postajah mej slovanskim prebivalstvom, torej na postajah slovanske zemlje. Taki so c. kr. uradniki, ki so se držali narodne enakopravnosti, imeli tu pa tam velike sitnosti; kajti pozvani so bili pred svoje predstojnike, in ti so iste c. kr. uradnike pokarali ustno in pismeno zgolj zaradi tega, ker so se domislili na pravem mestu, da je narodna enakopravnost tudi Slovanom jedino primerno merilo, bodisi na železnicah, bodisi kod drugod. Da se je bilo c. kr. uradnikom tu pa tam zagovarjati pred svojimi načelniki, je izviralo od tod, da so železnični uradniki kakor si bodi razglasili dogodek, ki je bil popolnem opravičen. Ovaduštvo se je, kakor je iz kakega slučajja sklepali, vršilo naravnost po železničnih uradnikih, bodisi da so kaj takega naznanili najprej liberalnim nemškim in drugih privilegovanih narodov listom ali pa da so stvar povedali neposredno dotičnim višim oblastnijam.

S kratka, znano je toliko, da dotični c. kr. uradniki, naj si bodo katere vrste koli, so bili na tako izzivanje in ovajanje pokarani in tu pa tam celo za fanatike razglašeni. Se ve da Slovan je „narodni fanatik“, panslavist, kadar se spomni svoje narodnosti!

Da so se res taki slučajji dogodili, izkažejo tudi še c. kr. uradniki ali služabniki slovenskega rodu, če so še živi. Ali takega dokazovanja niti potreba ni. Kajti predsedništvo c. kr. državnih železnic je samo pripoznalo, da so se taki dogodki vršili in ponavljali celo na c. kr. drž. železnicah. Isto predsedništvo je namreč razglasilo poseben odlok, v katerem spominja, zaukazuje uradnikom ces. kr. državnih železnic, da naj opuščajo vsa katera občo in narodno politiko, ter naj se držé jedino prometne politike, za katero so jedino postavljeni.

Isto predsedništvo omenja v tem odloku, da je podobne ukaze dalo tudi že ob drugih pri-

likah, in navaja številke in dneve razglašnja istih odlokov.

Iz tega najnovejšega ukaza od strani predsedništva c. kr. državnih železnic je posneti, da so se celo uradniki c. kr. državnih železnic pregreševali proti enakopravnosti, ki je najbolj sama po sebi umevna na nevtralnem polji, kakeršno je nepoporečno prometno gibanje. Iz tega ukaza sklepamo, da se celo uradniki c. kr. državnih železnic neso mogli brzdati ter da so se kazali pristaše te ali one občje politike in očitne pristaše te ali one narodne stranke, in vse to na škodo in tu pa tam tudi na razžaljenje občinstva.

Predsedništvu c. kr. državnih železnic je s stališča narodne enakopravnosti in nevtralnosti v prometnem službovanji sosebno od slovanske strani izreči priznanje in očitno pohvalo. Kajti slovanske stranke so doslej največ trpele na raznih progah zaradi pristranskega vedenja dotičnih uradnikov.

Predsedništvu c. kr. državnih železnic želimo srečnih uspehov s takim jedino pravičnim postopanjem, in mu želimo še posebe, da bi jednake poti nadaljevalo tudi na druge strani. Druge poti pa so n. pr. v tem, da bi se tudi napise železnic po slovanskih zemljah izvršili v nepristranskem, torej v zmislu pravih prometnih potreb. Prava prometna potreba pa zahteva, da so napisi na železnicah taki, kakeršno je prebivalstvo ob dotičnih delih železniških prog.

Proti temu so se zagrešili tudi na c. kr. državni Herpeljski železnici, kjer ni slovenskih napisov, čeravno vede proga po slovenski zemlji.

Doslednost zahteva, da se ne ravna samo osobje, ampak da se uravnajo tudi druge potrebe v zmislu nevtralnosti, torej v zmislu enakopravnosti. Pristranstvo se kaže, ako se kaki stranki na ljubo napravijo samo napisi, ki so prometnemu občinstvu v veliki večini neumljivi. Nikakor ne dvomimo, da bi predsednik c. kr. državnih železnic gosp. pl. Czedit ne posegel dalje do vsestranske doslednosti. Slovanske zastopnike v državnem zboru pa s tem pozivljemo, da postopanje tega predsedništva pospešujejo s tem, da z nova interpelujejo trgovinsko ministerstvo, ali je voljno ravnati se v soglasji s tu omenjenim odlokom predsedništva c. kr. železnic. Analogija je jasna in zahteva vsestranske izvršitve v zmislu narodne enakopravnosti, nevtralne prometne politike, torej tudi pravih prometnih potrebščin glede na vsakovrstne napise, kakor na nevtralne vedenje uradnikov raznovrstnih železnic.

Raznovrstnih železnic! Da, ako gre država z zgleodom naprej, potem je pritiskati toliko laže tudi na zasobne železnice. V tem oziru je n. pr. južna železnica še vedno pristranska. Ona se ne zmeni ne za napise, ne za vedenje svojih postajnih uradnikov dovolj. Tu bi bila zopet naloga zlasti tudi naših kmečkih ali občinskih zastopov in recimo kmetijskih društev in trgovinskih ter obrtnih zbornic, da zahtevajo enakopravnost v napisih in vedenji tudi pri zasobnih, in na Slovenskem pri južni železnici.

Na državnih železnicah velja zdaj tu razgovorjeni ukaz predsedništva teh železnic, in tako naj Slovenci, naj Slovani v občje pazijo, da se dotični

žičkovej, in kakó neodločno se je gospod tast praskal za ušesom, to si čitatelj lahko misli. Nastalo je iz govarjanje in opravičevanje, in vsi so se dvignili proti Marjeti, katero je hotel gospod Ružička takó pogratiti iz hiše. A Svoboda se je potegnil zanjo. Saj se ima samó njej zahvaliti, da se bode zdaj mogel preseliti v Prago, čemur se roditelji ne bodo več upirali, in zategadel je rad odpustil, kar mu je bila naredila. Bila je to čudna, strma pot, po kateri je dosegel, kar si je želel, a imel jo je za seboj, in zato je pozabil. Marjeto pa, katera od kraja ni vsega dobro umela, je ta dobrota takó ganila, da je postala njegova najprisrčnejša prijateljica. —

A kadar zdaj Svoboda z drago svojo Marinko govori o tistem dnevu, o katerem sem ravno pripovedoval, dobí vselej nazadnje nauk: „Mož ne sme imeti pred ženo nobene skrivnosti.“ Pri tem pa Marinka vselej pozabi isto reči o ženi. Živita pa jako srečno. —

Postscriptum. Ravnokar sem zvedel, da je jeden dan potem, ko se je tisto prvo duševno dete Svobodovo z uspehom predstavljalo v Praškem gledališči, tudi Marinka obdarila ga s pravim detetom. In takó je sreča teh dveh zakonskih dovršena.

uradniki vedejo v zmislu predsedništvenga odloka, torej v zmislu narodne enakopravnosti. Občinstvo pa naj zvesto objavi one prestopke, ki bi jih pazilo pri istih uradnikih c. kr. državnih železnic.

Odlok predsednika g. Czedita je zlasti za Slovane važen, to je razvidno že iz tega, da so ga nemške liberalne novine potisnile tja v zakotje „Ekonomista“, čeravno spada tudi spredaj v razpravo napredka prometne enakopravnosti in dosledno tudi narodne pravice. Nekatere te vrste novin so odlok celo zamolčale — najboljšje priporočilo, da je predsedništvo c. kr. državne železnice na pravi poti, katere naj se slovansko potovalno in prometno občinstvo drži s strogo doslednostjo.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 15. novembra.

V odseku ogerske delegacije je razkladal minister Kalay, da se razmere v Bosni in Hercegovini vidno boljšajo. Dohodki davkov in desetine so vedno večji, varnost v deželi se tudi boljša. Za varstvo dežele mora sicer še vedno skrbeti država, toda dotični stroški so se znižali od 9 na 4½ milijona.

Danes ima hrvatski sabor sejo. Predložilo se mu bode poročilo budgetnega odseka. Ko se je odsek posvetoval o budgetu za nauk in bogočastje, je vprašal Vrbanic, zakaj je vlada dovolila osnovo protestantske šole z nemškim učnim jezikom in zakaj so se prestavili nekateri učitelji. Sekcijski načelnik Spevec mu je pa odgovorjal, da se je omenjena šola dovolila na podlagi šolskega zakona. Že dolgo so na Hrvatskem nemške in madjarske šole s pogojem, da je hrvaščina obligatna. Vlada je imela pravico prestaviti učitelje, ker so deželni uradniki, od katerih se zahteva korektno politično postopanje.

Madjare vedno tare skrb, ker se drugi narodi na Ogerskem množje, njih narodnost pa vedno peša. Na vse mogoče načine si prizadevajo pomnožiti število svojega naroda. Z raznimi sredstvi potujčujejo druge narodnosti. Koliko denarja so že potratili v ta namen. Sedaj ogerska oblastva po sili brez dovoljenja zakonitih varuhov pošiljajo slovaške sirote na južno Ogersko na madjarska veleposetva, da jih pomadjarijo. Več teh sirot je celo po svojih stariših podedovalo posestva, katera bi v kratkem lahko obdelovale. Vse to pa nič ne pomaga, oblastva je odpošljejo iz domačega kraja. To vse seveda se godi pod krinko človekoljubnosti.

Vnanje države.

Shoda nemškega in ruskega carja v Berlinu udeležila se bodeta tudi knez Bismarck in Giers. Po tem takim shod ne bode brez vsega političnega pomena.

Dunajski list je objavil vest, katero je, kakor trdi, zvedel iz zanesljivega vira, da je ruski car ukazal nekomu povprašati Battenberžana, če bi hotel vrniti se v Bolgarijo. Princ Aleksander je pa odločno in nevoljno se izrazil, da nikakor ne. Rusija bi rada na ta način pregnala Koburžana, ki jej je že veliko bolj nepovoljen, nego je bil Battenberžan. Mi mislimo, da ni treba praviti, da je ta vest gotovo izmišljena.

Odnosaji mej Srbijo in Bolgarijo nikakor niso prijateljski. Srbski vladni listi očitajo Bolgarom njih nevaležnost proti Rusiji in poudarjajo, da so Srbi se bojevali za svobodo Bolgarije. Bolgarski oficijozni pa očitajo Srbom, da so nevoljni Bolgarom, da so samostojni postali, ter obžaljujejo, da Srbi še neso bolje spoznali Rusije. V poslednej turške vojski so Srbi le tako dolgo naprej prodirali, dokler neso videli nobene turške vojske. Zato so pa hoteli še po vojski dobiti Sofijsko okrožje. Če vlada mej Srbijo in Bolgarijo tako nasprotje, da srbski in bolgarski oficijozni tako pišejo, potem je pač le smešno misliti na balkansko zvezo.

Rumunska vlada bode zbornicama, ko se snideta, predložila zakon, da sodcev vlada ne bode smela odstavljati. Dosedaj so v Rumuniji bili sodci zavisni od vlade in opozicija je vedno očitala vladi, da zlorablja zavisnost sodcev.

„Imparcial“, organ španjske vlade, objavil je članek, kateri je vzbudil veliko pozornost. Ta list omenja, da se Bismarck prizadeva, da bi pregovoril Španijo, da pristopi k tripelalijanci. Dalje pravi, da bi bilo posebno za Francijo neugodno, ako bi Španija se pridružila nemško-avstrijsko-italijanskej zvezi. Sedanja španjska vlada je pa pripravljena pristopiti tej zvezi, ki nekako ugaja španjskim koristim, ako Francija ne dovoli Španjcem prisvojiti si Maroka. Španija sicer ne misli; sedaj takoj za-vojevati te pokrajine, in je zadovoljna, da Francija le prizna, da ima sama pravico si jo prisvojiti, kadar se jej bode zdel čas za to ugoden.

Domače stvari.

— (Slovensko gledališče). O nedeljski predstavi došli sta nam dve oceni. Ker predstave sami neso videli, bili smo v zadregi, naposled pa

Marinka je vzame ter željno čita:

„Dragi prijatelj!

Zanašajoč se na Tvojo prijaznost in poznajoč Tvoja uplivna znanstva v Pragi, pošiljam Ti prvo duševno dete svoje, vzgojeno z ljubeznijo dramatiške Muzi strastno udanega srcá, da mu preskrbiš pristop na tiste deske, na katere je moja duša tako navezana. Želim, da se predstavi pod pseudonymom. Naj nikdo ne vé o tem, ker nečem še zdaj kar na-jedenkrat stopiti v javnost svojemu tastu na ljubo, kateri, kakor veš, ubogemu narodu našemu sploh ni preveč naklonjen, in kateremu je zlasti pisatelj češki zapopadek vsega zla. Moram ga v tem oziru polagoma vzgojiti.

Nadejaje se itd. sem Tvoj odkritosrčni

Dr. J. Svoboda.“

Roki sta se jej tresli, prsi teško se dvigale, oči so bile zaprte — čez jeden hip jih dvigne, mokri njen pogled uprè se v Svobodo takó proseče, takó gorko — jeden skok, in objemal jo je, nemogoč iz sebe spraviti družega kakor: „Draga — predraga!“ Poljubujoč te solzne oči šepetal je: „Dobro sem skupil, ker še tebi nesem zaupal svoje tajnosti. A ne jezi se, hotel sem s tem pred té stopiti stoprav po ugodnem izidu!“ —

Kakšno veselje je razjasnilo obraz gospé Ru-

smo se odločili za nastopno, po našem mnenju prav dobro pisano oceno: Oprostite gospod urednik, da si usojam k Vašej kratkej opombi o nedeljski gledališki predstavi nekoliko razpeljave. — S kolikimi težavami se je slovenski dramatik boriti, je poznano; in jedna ne zadnjih težav je nekaka nezaupnost odličnejših stanov napram slovenskim predstavam. Ta nezaupnost tiči menda v istini, da so si slovenske predstave gledé vrednosti mej seboj zelo različne. N. pr. polnim podpisom pritrđim Vašej kritiki o zadnji predstavi „Ženske borbe“, pač bi pa glede one v nedeljo marsikaj želel opomniti. Prvi in glavni pogoj igralcev je, da je svoje vloge več; šepetalec naj mu služi le za slučaj — a pri zadnji predstavi se je uporabljal ta slučaj več, nego treba. Da se g. Sršen svoje vloge nikdar ne nauči, to vemo poslušalci ravno tako dobro, kakor on in njegovi sodrugi na odru, koje pripravlja s svojimi eks-temporacijami v vedno zadrego. To ne gre in ne gre! — Gospod Kocelj nam ta večer zbog svoje vloge, kar je čisto naravno, ni posebno ugajal, a priznati se mu mora, da je svoj del častno rešil. Gospod Danilo je bil na svojem mestu in gosp. Borštnik je bil povse originalen in izvrsten, isto tako do cela vse gospice osobito g. Zvonarjeva in le čuditi se nam je napredku, kojega kaže gospica od predstave do predstave. Gosp. Vrtarjeva nam je ugajala in napredek je pri njej viden in upamo v njej krepko moč slov. Taliji. Gosp. Brak nastopil je v prvič v daljši ulozi, a priznati moramo, da bi nam bilo ljubše, da bi še ne bil! — Hotel nam je predstavljati Ropotaca uprav „originalno“ a on ni Boršnik in zato je bil njegov Ropotac — karikatura. S tem je vse rečeno. Njegove kuplete bi bilo občinstvo prav lahko prebolelo, kar je tudi ostentativno izrazilo. Resno pa moramo zavračati takove izrodke, kakor je bil zadnji, osobito njega začetek. Ze takove produkte ni in ne sme biti na slov. odru prostora. Upamo, da se v tem nikdar več ne greši. Dostojnost bodi na odru sveta! — V obče pa igra nema pravega uspeha, ako bi se še tako dobro igrala, ker nema pravega jedra kojega tudi gluma ne sme pogrešati, ker sicer mora nehote dolgočasiti in s tem je tudi sojena.

— („Učiteljski Tovariš.) List za šolo in dom“ ima v 22. številki nastopno vsebino: Otroška individualnost. Fr. Gabršek. — Zakaj otroci tako radi lažejo. — Knjiga slovenska v XIX. veku. — O troških in dohodkih na šolskem vrtu. — Učiteljska zborovanja v Ljubljani. Književstvo in umetnost. — Dopisi.

— („Grundzüge der rationellen Solidarität aller Slaven“) zove se 40 str. obsežna knjižica, katero je spisal Fr. Pazdirek. Po svoji dobri vsebini je vsega priporočila vredna, zategadel bodemo svoje čitatelje na drugem mestu seznanili z njo.

— (Namakaje Tržiške rovanj.) Ker je po najvišem sklepu z dne 6. junija t. l. potrjen načrt postave, ki ga je deželni zbor goriški vsprejel v lanskem zasedanji zastran izvršitve in ohranitve namakal po Tržiškem polji (Agro di Monfalcone) in ker so dogovori o tej zadevi mej dotično zadrugo, državno upravo in deželnim odborom že dognani, po gaja se zdaj dež. odbor s kreditnimi zavodi zaradi posojila 330.000 gld., s katerimi bi založil dotični predplačni donesek, ki ga ima dežela dati za to velikansko započetje. Delo pa se ne bo moglo še tako kmalu začeti, ker treba poprej še mnogo tehničnih priprav. „Gospodarski List.“

— (Dijaška kuhinja v Celji) Za II. društveno, šolsko leto 1887/8., so dalje darovali: Preč. gosp. Anton Dvoršak, župnik pri Št. Vidu pri Planini, kot pokrovitelj 50 gld.; g. Ivan Janežič, pošt. uradnik v Plznu, mesečnino 1 gld. 50 kr.; g. dr. Aloizij Fohn, c. kr. sodnik v Slov. Gradci, 1 gld.; g. dr. Karl Gelingsheim, c. kr. sod. pristav v Kozjem, letnino 5 gld.; g. Maks Pleteršnik, c. kr. prof. v Ljubljani, 5 gld.; g. Norbert Zamier, trgovec v Št. Pavlu, letnino 5 gld.; g. Jurij Detichek, c. kr. notar v Gornjem Gradu, daroval že 75, sedaj zopet 20 gld.; g. Fr. Krušič, prof. v Celji, 4 gld.; g. Fr. Krušič, prof. v Celji, za neimenovanega za november 4 gld.; g. Ivan Jerman v Celji, letnino 5 gld.; g. Tom. Waida, mesečnino za oktober in november 1 gld.; g. Lipold Franc v Celji 1 gld.; Mesečnino po 50 kr. za november so plačali: gg. Perc Andrej, Hudovernik Lud., drd. Lemež Urb., Irgl Franc, vikar, Vehovar Leopold, Mikuš Valentin, dr. Horvat. Preč. g. dr. Mart. Matek, mestne fare kaplan v Celji, letnino 5 gld.; g. Franc Fer-

linc, posestnik, nabral v Šmarji pri Jelšah 30 gld. 80 kr. Vsem prečastitim dariteljem presrečna zahvala. Prosimo še daljnih milih darov za naše uboge a pridne dijake.

Celje, dne 14. novembra 1887.

Maks Veršec blagajnik. Mihael Vošnjak predsednik. — (Razpisana) je služba učitelja na jednorazrednici v Osilnici. — Plača 400 gld., 30 gld. opravnine in stanovanje. Prošnje do 15. decembra. — Na tiorazrednici v Mokronogu razpisana je služba tretjega učitelja. Plača 400 gld. Prošnje do 1. decembra.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Pariz 15. novembra. Zagotavlja se, da je v onem delu Laurentove izpovedbe, ki se je enketni komisiji prikriival, bila izjava, da so v Parizu dokazi, da je Wilson združen z Dandlauerom odlikovanje nekega veleposestnika za 80.000 frankov izposloval. Člani komisije šli so k preiskovalnemu sodniku zahtevati, da se ti dokazi zasežejo. „Pais“, glasilo Grevyjevo trdi, da Grevy ne bode odstopil.

London 15. novembra. Zaradi predvčerajšnjih nemirov zaprte osebe bile so obsojene deloma na denarno globo, deloma v ječo do jednega leta. Poslanca Grahama izpustili so proti kavciji.

Berolin 14. novembra. Po dr. Schmidta avtentičnem izvestji o cesarjevičevem stanju je stalno gotovo, da vnanje operacije ne bode. Vsi zdravniki so jedini v tem, da je bolezen, akoravno oteklina ni velika, rak (carcinom), ki je pa na tako neugodnem mestu in tako razširjen, da bi se odstranil le tedaj, ko bi se iz grla izrezalo vse jabolko. Cesarjeviču se je razložilo, da operacije uspeh ni popolnem gotov, izrekel se je proti operaciji. Cesarjevič ostane nekda do spomladi v San Remu, ker mu tamošnje bivanje splošno ugaja. Bolezen utegne se vleči par let, na ozdravljenje pa ni misliti. Vender omenja dr. Schmidt slučaja, ko je tak rak v teku let sam ob sebi prestal.

San Remo 14. novembra. Zdravniki so jednoglasno izjavili, da ima cesarjevič raka, jednako soglasno so se izrekli, da ni o tem niti govora več, da bi se samo del jabolka izrezal. Oteklina, ki je bila spomladi samo na levi strani, segla je tudi na drugo stran. Oteklina je v takozvani „regio hypoglottica“. Zdravniki predlagali so soglasno, da se izreže vse jabolko, kar je pa cesarjevič po jedournem premisleku odklonil. Traheotomija pa se ne predlaga zaradi ozdravljenja, ampak samo za to, da se za hip nevarnost odstrani.

Razne vesti.

* (Povodnji v Kitaji.) Kakor se poroča iz Shangai-a je reka Hoang-ho preplavila mnogo zemlje, 9000 ljudi je utonilo, ko je voda planila čez nasipe, katere so popravljali. Nad 100.000 Kitajcev je vsled povodnji prišlo v največjo revščino, ker jim je voda odnesla vse spravljene pridelke in hiše.

* (Prigodba z velocipedistom) V majhnem mesteci na Francoskem pripelje se zvečer nek tujec z velocipedom. V gostilni se ustavi, ukaže prinesiti dobro večerjo ter v varen kraj spraviti velociped, da ga kdo ne ukrade. Drugo jutro pa pri zajutreku tujec napelje pogovor na vožnjo z velocipedom. Krčmar je izjavil željo, da bi rad natanč neje videl, kako se ž njim vozi. Tujec se takoj pred gostilno začne voziti, in vsi se mu čudijo. Ko se precej oddalji, se gledalcem pokloni uljudno in hitro oddirja s svojim vozilom. Ko je že zginil krčmarju spred oči, se ta spomni, da mu tujec ni plačal. Rotil se je in jezil, da nikdar ne da nobenemu velocipedistu jesti in piti, če precej ne plača.

* (Čudno zdravniško poročilo o koleri). Oficijalni buletin nekega majhnega mesteca v Siciliji, kjer je kolera poslednje mesece hudo razsajala, se je za poslednji dan glasil. Od 15. na 16. je bilo v mestu O, v Starem mestu O, v predmestju O, v okolici O slučajev z mrtvimi. Radostno se lahko konstatuje, da se je zdravstveno stanje zboljšalo. Vsi umrši pripadajo ubožnejšim stanovom.

Narodno-gospodarske stvari.

Trgovinska in obrtna zbornica.

(Dalje.)

IV. Gospod zbornični svetnik Ivan Perdan poroča, da je iz obravnanih spisov, ki jih je poslala c. kr. deželna vlada, razvideti, da je tem bolj želiti, da se osnuje obrtna nadaljevalna šola v

Škofji Loki za učence in pomočnike do dovršenega 18. leta, ker ti, izstopivši iz osnovnih šol, ostanejo brez nadaljnega dopolnilnega pouka. Število mladih obrtnih pomočnikov delavcev, kateri so dolžni obiskovati nadaljevalne šole po § 75. zakona od 8. marca 1885, drž. zak. br. 22, je v Škofji Loki 34. Ker se je mestni zastop izjavil, da je voljen prevzeti troške za opravo in kurjavo prostorov, ker je nadaljo naznanil deželni odbor kranjski slavni c. kr. deželni vladi, da bode letno podpora 120 gld. in za leto 1888 tudi znesek 30 gld. za učila predlagal v visokem deželnem zboru, in ker ni dvojiti, da bode tudi visoko naučno ministerstvo dovolilo kak donesek, predlaga odsek naslednje:

Zbornica naj, pridržujoč si potrjenje visokega trgovinskega ministerstva, dovoli za obrtno nadaljevalno šolo v Škofji Loki donesek 50 gold. za leto 1888.

Predlog se sprejme.

V. Gospod zbornični svetnik Ivan Baumgartner poroča o proračunu potrebščin za l. 1888. Ta proračun je proti lanskemu letu za 315 gold. večji, in sicer iz tega vzroka, ker se je za strokovno šolo za lesno obrtnost in za pletenje košaric v Ljubljani postavilo vkupaj v proračun 500 gold. in se je donesek za obrtne nadaljevalne šole od 500 gld. povišal na 600 gold, ter se je zategadel za obrtni pouk vzelo v proračun skupaj 600 gold. več. Vse potrebščine iznašajo 4982 gold. 25 kr. Da bi se poravnale, predlaga odsek:

1. Potrebščina za leto 1888. odobruje se v vseh pojedinih točkah, takisto vkupna svota 4982 gl. 25 kr.

2. Da bi se poravnale potrebščine, naprositi je c. kr. deželno vlado, da bi se pobirala 2% doklada k polnemu pripisilu pridobitnega davka in merovine ter 1% doklada k polnemu pripisilu dohodarine vseh volilcev.

3. Predsedništvo naj po c. kr. deželni vladi predloži proračun potrebščin vis. c. kr. trgovinskemu ministerstvu v potrjenje.

Ti predlogi se sprejmo jednoglasno.

VI. Gospod zbornični svetnik Vaso Petričič poroča o prošnji občinskega predstojništva Vipavskega, da se napravi javna tehtnica v Vipavi, ter predlaga, uvažajoč, da je promet v tem kraju in iz Vipavske doline v Gorico in Trst ter k postajam južne železnice zelo živahen; nadalje uvažajoč, da je v Vipavi 67 trgovcev in obrtnikov, kateri bi javno tehtnico čisto rabili; konečno uvažajoč, da bi rečena tehtnica dobro došla mnogim strankam, obiskujočim semnje v sodnem okraji vipavskem. Zbornica naj se izreče v svoji izjavi do c. kr. okrajnega glavarstva v Postojini za napravo javne tehtnice. — Predlog je bil sprejet.

VII. Gotpod zbornični svetnik Fran Ksaver Souvan poroča o prošnji Antona Müllerja iz Stoba za napravo javne tehtnice v tem kraju. Stob z okolico šteje šest tvornic in 61 trgovcev in obrtnikov. Promet s senom, apnom, moko, čreslom, lesom in z nekterimi drugimi trgovinskimi proizvodi ni ravno mal v tem predelu ter bi javna tehtnica mnogoterniku dobro došla. Ker je prosilec dokazal v zakonu od 19. junija 1866, drž. zak. šte. 85, zahtevano sposobnost za oskrbo tehtnice in ker nadalje občina Domžalska bržkone ne bode zahtevala, da se njej dovoli javna tehtnica, predlaga poročevalec v imenu odsekovem: Zbornica naj podpira prošnjo pri c. kr. okrajnem glavarstvu Kamniškem. — Predlog je bil vsprejet.

VIII. Gosp. zbornični svetnik Vaso Petričič izvešča o vprašanji c. kr. deželnega sodišča v Ljubljani, ali A. M., lastnik gostilničarskega obrta, prodaje pivo v steklenicah v tolikem obsegu in na tak način, da prekoračuje navadni gostilničarski obrt ter da ga je v zmislu člana 4. trgovinskega zakonika zmatrati za trgovca? V poročilu se poudarja, da gostilničarski obrt ni ravno znamenit, in da se nanj ne bi mogel raztezati član 10. trgovinskega zakonika, vender pa se prodajanje piva v steklenicah izvršuje obrtno v toliki meri, da to prekoračuje mero navadnega gostilničarskega obrta ter ni dvomiti, da je A. M. v zmislu člana 4. trgovinskega zakonika zmatrati za trgovca. Poročevalec omenja potem § 7 trgovinskega zakonika in navaja, koliko ima A. M. propisanega pridobitnega davka in dohodarine ter predlaga v imenu odsekovem: Zbornica naj se izreče v zmislu poročila. — Predlog je bil sprejet.

(Konec prih.)

Avstrijska specialiteta. Mnojoletna izkušstva so dokazala, da se je „Mollov Seidlitz-prašek“ pri vsakeršnem slabem prebavljenju in zaprtji kot jedino uspešen lek izkazal. Cena škatljici z navodom 1 gld. Vsak dan razposilja po poštnem povzetju A. Moll, lekarnar in c. kr. dvorni založnik na Dunaji, Tuchlaubea 9. V lekarnah po deželi zahtevaj se izrečno Moll-ov preparat z njegovo varstveno znamko in podpisom. 5 (19—8)

„LJUBLJANSKI ZVON“
 stoji (192—176)
 za vse leto gld. 4.60; za pol leta gld. 2.30; za četrt leta gld. 1.15.

Meteorologično poročilo.

Dan	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mo-krina v mm.
14. nov.	7. zjutraj	733.37 mm.	0.4° C	sl. vzh.	obl.	20.00 mm.
	2. pop.	730.10 mm.	6.8° C	sl. jz.	dež.	
	9. zvečer	727.46 mm.	6.4° C	sl. jz.	obl.	dežja.

Srednja temperatura 4.5°, za 0.4° nad normalom.

Dunajska borza

dne 15. novembra t. l.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

	včeraj	danes
Papirna renta	glid. 81.—	glid. 81.15
Srebrna renta	" 82.35	" 82.50

Zlatá renta	glid. 111.85	—	glid. 112.10
5% marcna renta	96.20	—	96.10
Akcije narodne banke	888.—	—	889.—
Kreditne akcije	275.60	—	276.25
London	125.75	—	125.75
Srebro	—	—	—
Napol.	9.95 1/2	—	9.96
C. kr. cekini	5.93	—	5.93
Nemške marke	61.70	—	61.72 1/2
4% državne srečke iz l. 1854	250 glid.	130	glid. 50 kr.
Državne srečke iz l. 1864	100 "	170	" 25 "
Ogerska zlatá renta 4%	"	98	" 55 "
Ogerska papirna renta 5%	"	85	" 65 "
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	105	—	"
Dunava reg. srečke 5%	100 glid.	119	" 50 "
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	"	126	" 25 "
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	"	—	"
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	100	—	"
Kreditne srečke	100 glid.	179	" 25 "
Rudolfove srečke	10	19	"
Akcije anglo-avstr. banke	120	108	" 25 "
Tramway-društ. velj. 170 glid. a. v.	227	"	50 "

Učenca,

kateri se želi **tapecirarske obrti** temeljito izučiti, — vsprejme takoj **A. OBREZA, tapecirar v Ljubljani, Ključarske ulice št. 3.** — Oni z dežele, deloma nemščine zmožni, imajo prednost. (846—1)

Prvo Ljubljansko uradniško konsumno društvo.

Naznanilo.

Zadružnikom na znanje, da si morejo naročiti **suknenega blaga**. V ta namen ležijo v društveni pisarni **uzorec na ogled in naročilne pole**. Tudi izvrstnega in cenega **krojača** ima društvo na razpolaganje.

Naročila na premog po 42 kr. 50 kilo se vaak dan vsprejemajo in izvršujejo.

Meso od pitanelega vola prodaja za društvenike gosp. **Fran Štrukelj** po pogojeni ceni.

Uplačila na deleže vsprejemajo se v društveni pisarni: **Selenburgove ulice št. 6, I.**

Uradne ure od 11. do 12. dopoldne in od 1 1/2. do 3. popoldne.

V Ljubljani, dne 7. novembra 1887.

(835—2)

Predstojništvo.

Pisarna zastopništva

c. kr. priv.

vzajemno zavarovalnega društva proti požaru v Gradci

(doslej sv. Florijana ulice šte. 23) je od danes

na Marije Terezije cesti šte. 2

v lastni hiši, pritlično, tik veže.

V Ljubljani, dne 14. novembra 1887.

Karol Hudabiunigg,
zastopnik društva.

(842—1)

Tujci:

12. novembra:

Pri **Stomu**: Prottmann z Dunaja. — Steiner iz Prage. — Rubini iz Bukarešta. — Krautner, Kronberger, Kosi, Fabiani z Dunaja. — Leskovic iz Idrije. — Rodošek iz Gornjegagrada. — Habermann iz Raikla. — Moschitz iz Zbanice. — Mally iz Belepeči. — Schulz iz Kaplje. — Püchler iz Tržiča. — Gsell iz Trsta. — Kraigher iz Postojne.
Pri **Maltosi**: Šubič iz Pariza. — Oster, Schwarz z Dunaja. — Kössler iz Celovca. — Urbančič iz Polhovega Gradca.

Umrlj so:

12. novembra: Urša Ljubič, delavčeva žena, 27 let, Opekarska cesta 25, za kozami.
13. novembra: Ana Ferlič, delavka, 66 let, sv. Petra cesta 20, za kozami.
14. novembra: Jovana Gostič, tiskarskega strojevodje žena, 23 let, Kladezne ulice 17, za tuberkulozo.

Nepresegljivo za zobe

je

I. Salicilna ustna voda,

aromatična, upliva okrepuječe, ovira spridenje zob in odstranjuje smrdečo sapo. Velika steklenica 50 kr.

II. Salicilni zobni prah,

splošno priljubljen, upliva okrepuječe in nareja zobe svetle in bele. à 30 kr.

Zgoraj navedeni sredstvi, o katerih je že prišlo mnogo zahval, ima vedno sveže v zalogi ter jih razpošilja vsak dan po pošti (616—8)

„LEKARNA TRNKOCZY“

zraven rotovža v Ljubljani.

Vsakemu, ki kupi v lekarni Trnkoczy originalno salicilno ustno vodo in salicilni zobni prah, se pridene zastonj razprava o varovanji zob in ust.

Zaradi preselitve
POPOLNA RAZPRODAJA
pri H. KENDI v Ljubljani.

Razprodaja začne se 16. novembra in traja le nekaj časa.

Štrikane jopce za gospé.	Zimske naglavne rute.	Kravate za gospode.
Spodnje jopce za gospé in gospode.	Rokovice vsake vrste.	Kape za gospode.
Otročje vrhnje jopce.	Gamašne.	Peresa za obleke.
Otročje štrikane obleke.	Pozamentrije za obleke.	Pliš za obleke.
Nogovice vsake vrste.	Špice (čipke).	Žamet.
Kožuhovi mušji in kožuhovi obrobki.	Krepine.	Svilnato blago vsake vrste.
Moderci za ženske.	Svilnati trakovi.	Blago za plesne obleke.
Klobuki za gospé.	Peresa za klobuke.	Gumbe (knofl).
Kape za gospé.	Rože za klobuke.	Štrikane rokovice.
Kožuhove kape za gospé in gospode.		

(843—1)

Posebno opozarjam na svojo veliko zalogo

volne za štikati in za štrikati ter štrikane volnene naglavne rute.

Vse skoraj 50% pod navadno ceno.